

## **ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ (ТЕХНОЛОГІЧНИХ) ПЛАТФОРМ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ**

Розглянуто сучасні інформаційні платформи для створення систем електронного документообігу (СЕД.). Наведені результати порівняльного аналізу СЕД на базі технологічних платформ SharePoint від Microsoft і Lotus Notes/Domino від IBM.

Термін СЕД в літературі, пресі та в ІТ-співтоваристві застосовується в різних контекстах, але найбільш адекватним визначенням, мабуть, буде визначення СЕД як комплексу інтегрованих додатків, які автоматизують бізнес процеси управління документами в конкретній організації.

При розробленні і впровадженні корпоративної СЕД одним з центральних моментів є правильний вибір інформаційної платформи для її розроблення, яка б дозволяла вирішувати завдання функціональних груп користувачів в інтегрованому комплексі додатків, забезпечувала автоматизацію бізнес-процесів на основі єдності механізмів зберігання, пошуку, маршрутизації документів, навігації користувачів в системі користувачів, налаштувань і модифікації додатків, адміністрування і управління безпекою, інтеграцію з іншими підсистемами ІТ-інфраструктури тощо.

Нині, для розгортання корпоративної СЕД, замовникові надається можливість розгляду, з певною умовністю, трьох основних варіантів створення і впровадження системи:

1) універсальне коробкове рішення; 2) індивідуальне розроблення на замовлення; 3) комбіноване рішення - на основі кастомізації коробкового варіанту, побудованого з використанням тієї або іншої базової технологічної (інформаційної) платформи (адаптації вже наявного продукту під конкретного споживача).

### **Універсальне коробкове рішення.**

Коробкові СЕД - це програмні продукти (ПП), призначені, як правило, для невизначеного кола користувачів і що поставляються на умовах або "як є", із стандартними для усіх покупців наборами функцій, або з можливістю певних доопрацювань.

Але необхідно відмітити, що коробковий сегмент так називається дуже умовно - в ньому теж багато речей налаштовуються, просто їх налаштування відбувається в менших межах.

Існують і принципово інші коробкові СЕД-платформи \_\_\_\_\_, що відносяться до вільного програмного забезпечення або використовують відомі технологічні платформи (IBM Lotus Notes/Domino, IBM FileNet, Microsoft SharePoint). Подібні СЕД-платформи дозволяють проводити доопрацювання і адаптацію ПП під вимоги організації-замовника.

### **Розроблення СЕД на замовлення.**

Безперечним плюсом замовленого програмного забезпечення СЕД є створення його за вимогами замовника відповідно до усіх особливостей організації на підставі детального обстеження об'єктів інформатизації. Замовлене програмне забезпечення корисно в першу чергу для тих сфер автоматизації, де ця функція є специфічною. У деяких організаціях документообіг і діловодство можуть бути побудовані таким чином, що коробкові рішення не зможуть дати необхідного економічного ефекту. Впровадження замовленої СЕД забезпечує максимальну персоніфікацію системи, але при цьому мають місце великі тимчасові витрати і висока вартість розробки.

### **Комбіноване рішення при створенні СЕД.**

Комбіноване рішення при створенні корпоративної СЕД припускає, передусім, вибір базової, системо утворюючої платформи, на якій розробляються необхідні додаткові модулі.

На поточний період на світовому ринку існує достатньо велика кількість СЕД, які заслуговують уваги та надають засоби щодо автоматизації систем документообігу. Але, використовувати систему, не локалізовану, і яка не має достатньої підтримки в Україні, недоцільно. Тому розглянемо системи основних виробників, присутніх на українському ринку:

**Microsoft.** Як основу Microsoft пропонує використовувати продукт Microsoft Exchange – сервер у комплекті із клієнтським додатком Microsoft Outlook, а також Microsoft SharePoint Portal Server як інформаційне сховище документів і засіб комплексної системи автоматизації документообігу.

**IBM/Lotus/Content Manager.** Компанія IBM пропонує використовувати платформу Lotus Notes як базовий засіб автоматизації документообігу, колективної роботи і організації сховищ документів.

**Documentum.** Дана компанія представлена на ринку однойменним продуктом, що представляє собою потужний архів документів, з можливістю розроблення додатків і автоматизації бізнес-процесів обробки документів. Продукт розроблений на платформі Microsoft SharePoint.

**Humminbird.** Компанія є власником групи продуктів Docs Fusion – корпоративного сервера архіву документів і технології потужної пошукової системи Fulcrum.

Усі перераховані продукти – це відкриті системи, які є саме платформами для розроблення додатків. Більше того, на базі кожного з них різні компанії розробили достатню кількість додатків, в тому числі щодо систем електронного діловодства. Але треба відзначити, що сьогодні не існує однозначно ідеальної платформи для впровадження системи автоматизації документообігу.

Такий стан систем електронного документообігу зумовлює складність і неоднозначність проведення оцінок і порівнянь між системами. Під час порівняльних досліджень розповсюдженими є випадки, коли позитивні оцінки експерти роблять завдяки суб'єктивній оцінці функціональних можливостей систем.

Розгляд основних технологічних платформ провідних виробників для

побудови СЕД і корпоративних порталів, представлених на ринках України, дозволяє, серед безлічі продуктів, виділити три основні групи:

1. Продукти на основі SharePoint від Microsoft.
2. Продукти, побудовані на платформі Lotus Notes/Domino від IBM.
3. Інші продукти, що розвиваються самостійно і що пропонують свої рішення, у тому числі і безкоштовні, але доки не займаючи істотні частки ринку.

Оскільки третя група продуктів займає незначну частку ринку, то це означає, що рішення або не мають необхідної функціональності, або погано адаптовані для вітчизняних умов і користувачів. Тому обмежимося порівнянням перших двох платформ: SharePoint від Microsoft і Lotus Notes/Domino від IBM.

### **Сімейство продуктів SharePoint.**

SharePoint - ця скорочена назва продуктів і технологій Microsoft SharePoint. Їх можна використати з метою створення сайтів, для спільної роботи і обміну даними з іншими користувачами, для управління документами впродовж усього їх життєвого циклу, публікації звітів. SharePoint включає наступні продукти і технології:

SharePoint Foundation, SharePoint Server, Microsoft SharePoint Server 2010, SharePoint Online, SharePoint Designer, SharePoint Workspace, EOS for SharePoint 2010.

### **Сімейство продуктів Lotus Notes/Domino.**

Якщо дати формальне визначення Lotus Domino і Notes – то це система і засоби створення і ведення розподілених баз даних колективного доступу, інтегровані з можливостями електронної пошти, призначені для збору, організації та розподілу інформації і знань.

Lotus Domino і Notes самі по собі, а також у поєднанні з іншими продуктами сімейства Domino включають усі технології, які призначені для створення середовища колективної роботи. Та все ж якщо говорити про ключові технології, важливі з точки зору розуміння архітектури продукту і можливостей його застосування, то можна виділити наступні:

документоорієнтована база даних; засоби розробки додатків; система електронної пошти; система репліцірування (тиражування) документів, інформації і додатків; засоби захисту інформації і розмежування доступу; засоби календарного планування і складання розкладів; Web- технології і технології Internet/Intranet; засоби інтеграції з реляційними базами даних, системами управління ресурсами підприємств(ERP).

Результати порівняння СЕД на основі SharePoint від Microsoft і Lotus Notes/Domino від IBM дають підстави стверджувати, що продукти компанії Microsoft і IBM мають усі функціональні можливості для організації СЕД і порталу організації. Це інструменти для спільної роботи, зберігання контенту, роботи з поштою і офісними додатками, передачі миттєвих повідомлень, засоби автоматизації бізнес процесів і реалізації інших можливостей. В той же час, в Microsoft SharePoint, на думку EOS for SharePoint, відсутній повноцінний функціонал, необхідний для ефективною автоматизації електронного документообігу.

### **Висновки.**

1. У найзагальнішому вигляді, одна з головних цілей впровадження СЕД полягає у створенні спільної платформи для інтеграції усієї різноманітності процесів, що автоматизуються, в єдину систему.
2. Вибору того або іншого рішення по впровадженню СЕД повинне передувати інформаційне обстеження об'єктів \_\_\_\_\_ автоматизації з подальшою експертною оцінкою можливих варіантів впровадження СЕД.
3. Для великого бізнесу і державних організацій найбільш загальним є підхід до впровадження СЕД на базі готового рішення, реалізованого на універсальній технологічній платформі, з подальшим її розвитком і урахуванням існуючих або знову виникаючих інформаційних запитів.
4. Характер критики і порівнянь платформ дозволяють зробити висновок, що дискусії про найкращу платформу для організації документообігу значною мірою обумовлені якістю маркетингової політики конкуруючих корпорацій.
5. В результаті порівняння СЕД на основі платформ SharePoint від Microsoft і Lotus Notes/Domino від IBM і з урахуванням рейтингів популярності ключової функціональності, технічної досконалості, технічних можливостей платформ в НАУ впроваджується СЕД ItS Office від Інтерсофт на основі Lotus Notes/Domino від IBM.

### **Список літератури**

1. Ноэл, Майкл, Спенс, Колин. Microsoft SharePoint 2010. Полное руководство. : Пер. с англ. — М. : ООО “И.Д. Вильямс”, 2011. — 880 с.
2. Стив Керн, Дебора Линд, Дебора Пенни и др. Lotus Notes и Domino 6. Руководство разработчика. Пер. с англ.-Киев, ООО "DiaSoft", 2005,-880 с.
3. Линд Дебби, Lotus Notes и Domino 5/6. Энциклопедия программиста, 2-е изд. перераб. и доп.: - Пер. с англ./Дебби Линд, Стив Керн. - К.: ООО «ТИД «ДС», 2003. - 1024 с.
4. Н.Н. Ионцев, В.А. Панов, А.В. Данилин. Разработка приложений и администрирование в Lotus Notes 3.x.. 1995, 224 с.